

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 350/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. júla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti F., zastúpenej advokátom JUDr. Alanom Strelákom, Na vršku 12, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/32/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti F. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. januára 2014 doručená sťažnosť spoločnosti F. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa

čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/32/2013.

2. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že „... sa návrhom na vydanie platobného rozkazu zo dňa 10. 10. 2008, súdu doručeného dňa 6. 11. 2008, domáhal zaplatenia 39.546,- Sk s príslušenstvom a zmluvnými pokutami voči odporkyňi... pričom od začatia konania do dnešného dňa uplynulo takmer 5 a 1/2 roka bez vydania právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

Sťažovateľ považuje za nevyhnutné upozorniť predovšetkým na to, že v období od 06. 11. 2008 do dnešného dňa vykonával súd iba jednoduché úkony (doručovanie návrhu odporcom, výzva na vyjadrenie zisťovanie úhrady súdneho poplatku). Rovnako je potrebné poukázať na to, že v období medzi začatím konania dňa 06. 11. 2008 a preradením veci z oddelenia Rob do oddelenia C dňa 24. 01. 2013 prešla neadekvátne dlhá doba a navrhovateľovi nie je známy žiaden dôvod, pre ktorý k prieťahom došlo...

Dňa 24. 01. 2013 bolo konanie vedené na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod spisovou značkou 8 Rob/815/2008 preradené do oddielu C pod spisovú značku 7 C/32/2013.“.

3. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol: „základné právo sťažovateľa... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/32/2013 bolo porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Nove Mesto nad Váhom vo veci vedenej pod sp. zn. 7 C/32/2013 konať bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, a to vo výške 2.500,00 EUR, ktoré je Okresný súd Nové Mesto nad Váhom povinný sťažovateľovi uhradiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia vo výške 340,90 EUR na účet právneho zástupcu JUDr. Alana Streláka... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

5. Ústavný súd z obsahu sťažnosti zistil, že predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, podľa ktorého postupom okresného súdu došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru), pretože okresný súd doteraz právoplatne nerozhodol.

6. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ

oprávnený podľa osobitných predpisov. Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mali sťažovatelia právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

7. Ústavný súd dopytom na okresný súd zistil, že sťažovateľka nepodala predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovatelia preukážu, že využili označené právne prostriedky, ktoré mali k dispozícii podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovatelia túto podmienku nespĺnili z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

8. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116

ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“. Napokon, podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

9. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

10. Preto postup sťažovateľky v okolnostiach prípadu je potrebné vykladať tak, že nepreukázala splnenie požiadavky namietania prietahov v konaní pred orgánom verejnej správy súdov. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv“ (III. ÚS 44/03).

11. Keďže ústavný súd zistil, že sťažovateľka nepodala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v predmetnom konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, a ani z obsahu sťažnosti a z jej príloh nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľky z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

12. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by ústavný súd mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis III. ÚS 138/02).

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach, ktorými sťažovatelia namietajú zbytočné prietahy v konaní, vychádza zo svojej judikatúry, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo (napr. II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, II. ÚS 55/02, IV. ÚS 102/05). Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (v rovnakom rozsahu sa vzťahuje aj na právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže preto vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už okresný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06).

14. Ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že vo veci bolo meritórne rozhodnuté 12. februára 2014 (toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 8. marca 2014), teda v čase rozhodovania ústavného súdu už bol nepochybne odstránený v sťažnosti vytýkaný nedostatok okresného súdu.

15. V okolnostiach posudzovanej veci rovnako vyplýva, že konanie pred okresným súdom nebolo celkom bez priet'ahov, avšak nie každý priet'ah má za následok porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03). V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 6 ods. 1 dohovoru), nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03) alebo návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04).

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júla 2014